حدود ۸۵ درصد از رانندگانی که باعث تصادفات مرتبط با خواب می‌شوند، مرد هستند و حدود یک سوم آنها حداکثر ۳۰ سال سن دارند.

پرتره

سیاستمدار کهنه‌کار

دوسال پیش در چنین روزی، برابر ۱۹ دی ماه ۱۳۹۵ خورشیدی، آیت‌الله اکبر هاشمی رفسنجانی، روحانی و سیاستمدار شهیر ایرانی در ۸۲ سالگی درگذشت. او از ۲۵ مرداد ۱۳۶۸ تا ۱۲ مرداد ۱۳۷۶ مقام ریاست‌جمهوری ایران را در اختیار داشت و پس از آن به ریاست مجمع تشخیص مصلحت نظام منصوب شد. هاشمی از چهره‌های تاثیرگذار در روند پیروزی انقلاب اسلامی، یکی از تعیین کننده‌ترین سیاستمداران ایران، دوست نزدیک آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، شاگرد امام خمینی (ره) و رازدار اسرار نظام بود. در پی رحلت اکبر هاشمی رفسنجانی، نماز میت توسط رهبر معظم انقلاب اقامه شد. مراسم تشییع با حضور انبوه مردم از مقابل دانشگاه تهران تا بهشت زهرا برگزار و پیکر او در مرقد امام خمینی (ره) به خاک سپرده شد.

تذکره

بازرگان و جهانگرد ونیزی

در سفرنامه مشهور مارکو پولو که از آن با عناوینی چون «شگفتی‌های جهان» یا «توصیفی بر جهان» نیز یاد شده، ۱۳صفحه به ایران و شرح دیدار او از سرزمین پارسیان اختصاص یافته است. این ۱۳ صفحه در برابر بخش عمده کتاب که به چین می‌پردازد، اصلا به چشم نمی‌آید، اما این جهانگرد ونیزی در همین صفحات معدود نیز نکات جالبی از نحوه زندگی مردم شهرهایی چون تبریز، یزد، کرمان و کرانه‌های خلیج‌فارس در قرن ششم هجری خورشیدی را برایمان روشن می‌کند. مارکو پولو سفر خود را در سال ۱۲۷۰ میلادی به همراه پدر و عمویش نیکولو و ماتئو پولو آغاز کرد و هدف بزرگ آنها از این مسافرت بزرگ رفتن به چین و دربار قوبلای خان امپراتور مغولی چین بود. این سفر که از زمان شروع تا لحظه بازگشت به ونیز ۲۴ سال به طول انجامید، ثروتی بزرگ برای مارکو به ارمغان آورد و او را به یکی از توانگرترین بازرگانان اروپا مبدل ساخت. مارکو پولو سیاح و تاجر مشهور ایتالیایی، ۶۹۵ سال پیش در چنین روزی (۹ ژانویه ۱۳۲۴) در شهر ونیز درگذشت.

فوکوس

F-۱۴ ایرانی در پایگاه یکم شکاری مهرآباد

۴۳ سال پیش در چنین روزی، نخستین فروند از ۸۰ جنگنده F-۱۴ خریداری شده، در نیویورک به مقامات ایرانی تحویل داده شد. تا بهمن ۱۳۵۷ هفتاد و نه فروند از این جنگنده‌ها به ایران فرستاده شد و آن یک فروند هواپیمای باقی مانده نیز در پی پیروزی انقلاب اسلامی در آمریکا ماند و در مصارف آموزشی مورد استفاده قرار گرفت. جنگنده‌های F-۱۴ طی جنگ ایران و عراق در دفاع از حریم هوایی کشور نقش مهمی بر عهده داشتند و مهارت خلبانان ایرانی این پرنده‌های آهنین را به مرگبارترین سلاح در برابر هواپیماهای متجاوز تبدیل کرده بود.

فرجام

بدشانس مثل نیکسون

ریچارد نیکسون در سال ۱۹۶۹ به‌عنوان سی‌وهفتمین رئیس‌جمهوری ایالات متحده از حزب جمهوری‌خواه سوگند یاد کرد. او موفق شد به جنگ خانمانسوز ویتنام پایان داده و سربازان آمریکایی را به خانه بازگرداند. نیکسون همچنین به سربازگیری اجباری پایان داد و سیاست تشنج‌زدایی با اتحاد جماهیر شوروی را در پیش گرفت. تمرکززدایی از قدرت و دادن اختیارات بیشتر به ایالات، کنترل قیمت‌ها و افزایش دستمزدها، رفع مظاهر تبعیض نژادی از ایالت‌های جنوبی، همچنین کلید خوردن رقابت فضایی با شوروی و نشستن سفینه آپولو ۱۱ بر سطح ماه از جمله مهمترین اتفاقاتی هستند که در دوران او رقم خوردند. حتی نصف این موارد نیز برای تبدیل شدن ریچارد نیکسون به یک قهرمان ملی کفایت می‌کردند، اما رسوایی واترگیت و لو رفتن قضیه شنود افبی‌آی از ستاد انتخاباتی حزب دموکرات، پای نیکسون را به باتلاق فساد سیاسی باز کرد و نهایتا استعفای او از منصب ریاست‌جمهوری را در پی داشت. ریچاد نیکسون که ۱۰۶ سال پیش در چنین روزی (۹ ژانویه ۱۹۱۳) به دنیا آمد، امروز به‌عنوان مظهر تقلب و دورویی در جامعه آمریکا شناخته می‌شود.

دژاوو

جدایی در استانبول!

اجرای مراسم جدایی در کلیسای سنت جرج

جدایی کلیسای ارتدوکس اوکراین از کلیسای ارتدوکس روسیه، خبر جالبی بود که در روزهای اخیر کمتر مورد توجه محافل رسانه‌ای قرار گرفت. به گواه تاریخ کلیسای ارتدوکس اوکراین از قرن‌ها پیش خواستار استقلال و جدایی از کلیسای روسیه بود که البته هر بار نیز با مخالفت این کلیسا و البته کلیسای جهانی ارتدوکس در قسطنطنیه (استانبول) روبه‌رو می‌شد. اما این بار، مشکلات و افتراقات به وجود آمده بر سر جدایی شبه جزیره کریمه از اوکراین و الحاق آن به روسیه، اسقف اعظم کلیسای جهانی ارتدوکس در قسطنطنیه را بر آن داشت تا قال قضیه را کنده و حکم به جدایی این دو کلیسا از یکدیگر بدهد. این جدایی طی مراسمی در کلیسای سنت جرج شهر استانبول مقر کلیسای جهانی ارتدوکس و با حضور سران کلیسای اوکراین و رئیس جمهوری این کشور ویکتور پوروشنکو رسمی شد و کلیسای ارتدوکس اوکراین بعد از قرن‌ها به استقلال رسید.

سه مذهب و سه شیوه

در میان مذاهب مهم و اصلی مسیحیت یعنی کاتولیک، ارتدوکس و پروتستان که به لحاظ تعداد پیروان در صدر مذاهب و فرقه‌های این دین قرار دارند، کاتولیک‌ها تمام و کمال تحت سیطره کلیسای رم و شخص پاپ قرار دارند و همه آنها - حتی اگر محدود به کلیسایی کوچک در دل جنگل‌های آمازون باشد - براساس دستورات، تصمیمات و قوانین اعلام شده از سوی واتیکان عمل می‌کنند. این سیطره امادر کلیسای ارتدوکس تقسیم شده و در مناطق و کشورهای مختلف ارتدوکس‌ها می‌توانند بر اساس تصمیمات کلیسای مستقل منطقه خود عمل کنند. کلیساهای ارتدوکس روسیه، یونان، گرجستان، ارمنستان و به تازگی اوکراین از آن جمله‌اند و در کشورهایی مثل ایران که اقلیت ارتدوکس سکونت دارند نیز کلیسای ارتدوکس زیر نظر یکی از کلیساهای مستقل اصلی فعالیت می‌کند. در این بین پروتستان‌ها چند قدم از ارتدوکس‌ها هم جلوتر رفته و سیطره مذهبی حتی در حد موعظه کشیش‌ها را هم رد می‌کنند، زیرا براساس دیدگاه‌های این مذهب هر فرد مومنی کشیش خود است و این توانایی را دارد که با خواندن کتاب مقدس راه رستگاری را بیابد، پس نیازی نیست که یک نفر حتی در همسایگی‌اش برایش تعیین تکلیف کند چه رسد به مقامی مثل اسقف اعظم از آن سوی دنیا!

تکرار واژگونه تاریخ

تا پیش از این در دنیا رسم بود که افتراقات و تفاوت‌های مذهبی موجب جدایی‌هایی قومی، نژادی و حتی سرزمینی می‌شد و چه بسیار جنگ‌های خانمانسوزی که همین تباین‌های مذهبی عاملش بودند، اما مورد جدایی کلیسای ارتدوکس اوکراین از کلیسای روسیه از آن جهت جالب توجه است که این بار برخلاف رسم معهود، یک اختلاف ارضی و مناقشه سیاسی موجب شد زعمای یک مذهب مشترک از هم جدا شوند و به نوعی این بار تاریخ به شکلی وارونه تکرار شد! این میان اتفاقی که چند روز پیش در کلیسای سنت جرج استانبول رخ داد را باید جدیدترین تحول در صحنه بحران شبه جزیره کریمه و روابط متلاطم روسیه و اوکراین در سال جدید میلادی قلمداد کرد، هرچند که مطمئنا آخرین آن نخواهد بود و این قصه حالا حالاها سرانجامی به خود نخواهد دید.

معما

«کربلای ۵» و تخلیه دومین شهر بزرگ عراق

چند روزی بیشتر از انتشار توییت‌های جنجالی فرمانده سپاه پاسداران در زمان جنگ راجع به عملیات «کربلای ۴» نمی‌گذرد. این عملیات گسترده که ۳۲ سال پیش برابر سوم دی ۱۳۶۵ در غرب جزیره مینو با رمز محمد رسول‌الله (ص) انجام شد، به دلایلی که بسیاری از آنها طی چند روز گذشته مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، نتیجه مطلوبی در برنداشت و با به‌جای گذاشتن تعداد نسبتا زیادی شهید و مجروح نیمه‌تمام ماند. در ایامی که جزییات این عملیات بعد از سه دهه در رسانه‌ها مرور می‌شد، از عملیات دیگری نیز سخن به میان آمد که «کربلای ۵» نام داشت و دو هفته پس از «کربلای ۴» انجام شد.

بصره، زیر آتش مستقیم ایران

امروز مصادف است با سی‌ودومین سالروز عملیات «کربلای ۵» که ۱۹ دی ۱۳۶۵ در شرق بصره با رمز یا زهرا (س) انجام شد و تا حدود زیادی ناکامی «کربلای ۴» را جبران کرد. آنهایی که جوانی خود را در دهه ۶۰ خورشیدی سپری کرده‌اند، می‌دانند که تلویزیون یک شیوه خاص برای گزارش عملیات‌های نظامی داشت که عبارت بود از پخش یک مارش نظامی مهیج روی تصاویری از خاکریزها و رزمنده‌هایی که پشت آن کمین کرده‌اند و هر از گاهی نیز سرازیر شدن دوربین به سمت زمین که نشان از انفجار خمپاره‌ای در آن نزدیکی‌ها داشت. نگارنده این سطور خاطره‌ای محو از ایام نوجوانی خود در اواخر دهه ۶۰ را به یاد می‌آورد که تلویزیون تصاویری از تعدادی ساختمان در دوردست را پخش می‌کرد و گزارشگر با هیجان نوید می‌داد رزمندگان ایرانی به دروازه شهر بصره رسیده‌اند، تا جایی که می‌توان ساختمان‌های دومین شهر بزرگ عراق را با چشم غیر مسلح دید. همه این توصیفات ما را تنها به یک نام می‌رساند: عملیات «کربلای ۵»!

آزادسازی ۱۵۰ کیلومتر مربع

طراحان عملیات «کربلای ۵» به‌نوعی تصرف بصره را مدنظر داشتند، اما به‌دلیل مقاومت ارتش عراق که در سایه تزریق ادوات نظامی جدید، سربازگیری - حتی از بین نوجوانان عراقی - و ایجاد رعب با اعدام تعدادی از فرماندهان ارتش بعث حاصل شد، به نتیجه‌ای که مطلوب نظرشان بود، نرسیدند. «کربلای ۵» با این که منجر به تصرف بصره نشد و تنها آزادسازی ۱۵۰ کیلومتر مربع از اراضی اشغالی را در پی داشت، اما تأثیر مخربی بر روحیه نظامیان عراقی گذاشت و آنان را به لحاظ روانی تضعیف کرد. در پی انجام این عملیات، دولت بعث عراق بصره را تخلیه کرد، به‌نحوی که از جمعیت یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفری آن، تنها ۱۰۰ هزار نفر در شهر باقی ماندند. عراق همچون همه عملیات‌های پیشین سعی کرد با استفاده از برتری هوایی خود که ناشی از کمک‌های بی‌شائبه قدرت‌هایی چون شوروی و فرانسه بود، نیروهای ایرانی را زمینگیر کند، اما ساقط شدن ۶۰ هواپیمای عراقی در این عملیات که نزدیک به ۱۰ درصد توان هوایی این کشور را شامل می‌شد به بغداد فهماند که استفاده از دوپینگ هوایی نیز دیگر چاره کار تقابل با ایرانی‌ها نیست.

جدول شماره ۱۵۹۲

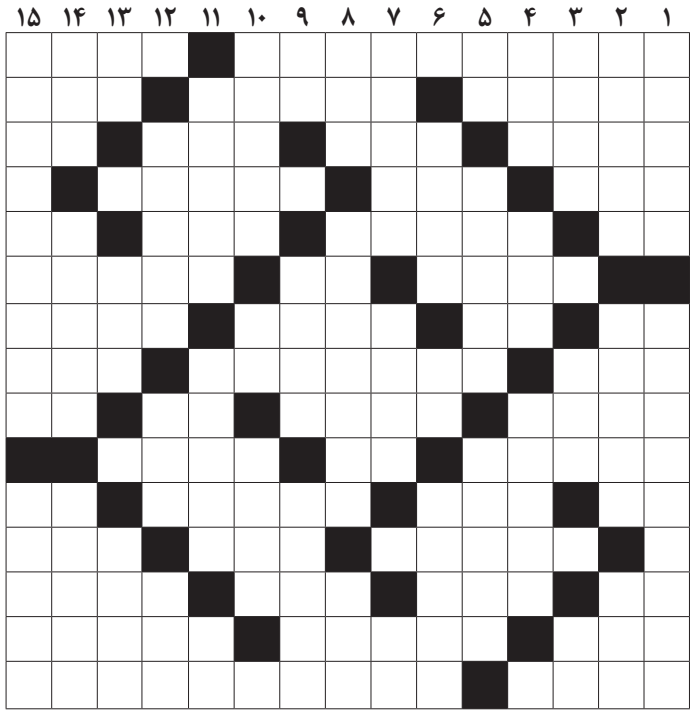

افقی

۱- گریم- شهر دادگاه بین‌المللی
۲- تیرهای چوبی- پستی- عدسی دوربین
۳- دربردارنده- حرف شرط- آشفتگی- علامت مفعول
۴- بازداشتن- نوعی برادر و خواهر- بی‌غیرت
۵- پهلوان- پیل- اجداد- هر چیز مرسوم
۶- وسیله‌ای برای پرواز- مایع حیات- گرفتار و زندانی
۷- مادر- بیماری- سخت و تند- افترا
۸- آن‌سوی سقف- سازمانی که درحوزه حمل‌ونقل عمومی فعالیت می‌کند- واژه پرسشی
۹- سیاره ناهید- پسر سوم چنگیزخان- رها- ضمیر دور
۱۰- کارگاه هنری- پنج آذری- ماه دهم رومیان
۱۱- افشای اسرار- درخت سرشوی- آشنا ساختن به کاری- کوچک و خرد
۱۲- مدح- کنار و حاشیه- جامه‌ای گشاد و بلند
۱۳- سوپ خودمانی- چهارپایه تحریر- کدر- غلاف شمشیر
۱۴- میهمانی- پیاپی رسیدن- از میوه‌های پاییزی
۱۵- جای درس‌خواندن- نام پسرعموی امام حسین(ع)

عمودی

۱- ماده‌ای قابل اشتعال در سلاح- کنیه پیامبر اسلام(ص)
۲- زهر بدون پادزهر- پوشیدنی زنانه- تشنج ومنقلب‌شدن
۳- سفیدپوست- واحدوزنی در شیمی- برهنه
۴- آرامش- نسیم تند- سامانه و مجموعه
۵- جنس پوشش ماکیان- سالن- راهنمایی
۶- دستگاه دریافت امواج الکترومغناطیسی- سفیدآذری- ساقه زیرزمینی گیاهان
۷- مشغول و گرفتار- ستاره روشن- سنگ آسیاب
۸- ماه نهم شمسی- نکته‌برداری- بیزار شدن
۹- طرف و سمت- شرح و توضیح- سازگار و آرام
۱۰- ضرب شمشیر- چهارچوب ورود- خاک
۱۱- مرمت و بازسازی- روزانه- شکم‌بند
۱۲- زخمی‌شدن- رنگ- از فلزات نرم
۱۳- سرخ کمرنگ- قیمت- از همسایگان غربی کشورمان
۱۴- نزد ایرانیان است و بس- ماده‌ای جهت جلوگیری از تجزیه اجساد در قدیم- مغازه فروش گوشت بریان‌شده
۱۵- اثر گرانقدر و فاخر علی حاتمی- نخستین مقتول تاریخ

حل جدول شماره ۱۵۹۱

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	م	ک	ا	ل	م	ه	■	ز	ر	ا	د	خ	ا	ن	ه
۲	چ	و	ل	ا	ن	■	ب	ش	ا	ر	■	ن	ب	ا	ت
۳	ه	ا	ی	ل	■	م	س	ت	ه	چ	ن	■	ل	و	ک
۴	و	ر	■	ک	ا	ل	■	ی	ر	■	ا	ب	ه	ر	■
۵	ل	■	م	ا	ف	و	ق	■	و	ا	ی	ر	■	د	ت
۶	ا	ل	ا	■	س	ک	و	ت	■	م	ی	ه	ن	■	ر
۷	ل	ا	ی	ک	ا	■	چ	و	گ	ا	ن	■	ا	س	ا
۸	ه	ر	م	ز	■	ن	ا	ق	و	ر	■	ن	ب	و	ک
۹	و	ی	ل	■	گ	و	ن	ی	ا	■	ا	ل	ی	و	ت
۱۰	ی	■	ک	ل	و	پ	■	ف	ر	ی	ز	■	ن	ا	و
۱۱	ه	م	■	ن	گ	ا	ر	■	ش	و	ر	ب	ا	■	ر
۱۲	■	ق	ا	د	ر	■	ه	ه	■	و	م	و	■	خ	س
۱۳	ل	و	ت	■	د	ل	ا	ل	پ	ی	■	س	و	د	ا
۱۴	ب	ل	و	ر	■	ا	و	ن	س	■	ک	ا	ر	ی	ز
۱۵	ن	ه	ن	گ	س	ف	ی	د	■	م	ه	ن	ا	و	ی